

**Жаңартылатын энергия көздерін
қолдау жөніндегі қаржы-есеп
айырысу орталығы**

"ЖЭК жөніндегі ҚЕАО" ЖШС
Бақылау кеңесінің
2022 жылғы 02 қарашадағы шешіміне
(№4 хаттама) 5-қосымша

"ЖЭК жөніндегі ҚЕАО" ЖШС
Бақылау кеңесінің
2022 жылғы 02 қарашадағы
шешімімен (№4 хаттама)
БЕКІТІЛГЕН

**«ЖЭК ЖӨНІНДЕГІ ҚЕАО» ЖШС-НІҢ
СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ СТАНДАРТЫ**

Астана қ-сы, 2022 жыл

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 2-беті

I. Жалпы ережелер

1. Осы «ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар (бұдан әрі – Стандарт және Серіктестік, сәйкесінше) ISO 37001 "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі" Халықаралық стандартының, Серіктестіктің өзге де ішкі нормативтік құжаттары мен Жарғы талаптарын ескере отырып, техникалық реттеу және метрология комитеті Төрағасының 2017 жылғы 16 қарашадағы № 318-НҚ бұйрығымен бекітілген Қазақстан Республикасының сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес заңнамасына, Қазақстан Республикасының "Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесі" Ұлттық стандартына сәйкес әзірленген.

Стандарт Серіктестік қызметіндегі сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілік ахуалына қол жеткізуге бағытталған мінез-құлық ережелерінің, рұқсаттардың, тыйымдар мен шектеулердің жүйесін білдіреді.

2. Стандарттың мақсаты: Серіктестік қызметкерлері үшін құндылық және моральдық сыбайлас жемқорлыққа қарсы бағдарлар жүйесін құру арқылы сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу.

3. Стандарт міндеті: Серіктестік қызметкерлерінің сыбайлас жемқорлыққа қарсы тұрақты мінез-құлқын қалыптастыру, корпоративтік құндылықтарды, Серіктестік қызметкерлерінің жұмыс стилі мен мінез-құлық нормаларын дамыту, Серіктестік қызметіндегі жариялылықты, ашықтықты арттыру арқылы сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу.

4. Стандартты қолдану аясы: Серіктестіктің қызметі.

II. Серіктестік қызметкерлерінің лауазымдық міндеттерін орындауы кезінде оларды орындауы үшін міндетті мінез-құлық (іс-қимыл) стандарты

5. Серіктестік қызметкерлері өздеріне жүктелген лауазымдық міндеттерін орындау кезінде:

1) Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес заңдылық қағидатын басшылыққа алу;

2) өзіне жүктелген кәсіби функцияларды адал, тиісті түрде және тек мемлекеттің, Серіктестік пен Серіктестіктің жалғыз қатысушысының мүддесі үшін өзінің барлық білімі мен тәжірибесін қолдана отырып орындау;

3) өздеріне берілген құқықтар шегінде және лауазымдық міндеттеріне, ішкі нормативтік құжаттарына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өкілеттіктерді жүзеге асыру;

4) Серіктестік басшыларының тапсырмаларын орындау барысында тек объективті және шынайы мәліметтерді ұсыну;

5) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтауда жеке белсенділік таныту;

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 3-беті

6) Серіктестіктің басқа қызметкерлерін, лауазымды адамдарын сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға көндірмеу және көтермелемеу;

7) өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде жеке және жеке мүдделерді басшылыққа алмау;

8) Қазақстан Республикасының заңнамасына және Серіктестіктің ішкі нормативтік құжаттарына сәйкес мүдделер қақтығысының туындауының кез келген мүмкіндігін болдырмау жөнінде шаралар қабылдау;

9) ақшалай қаражатты, бағалы қағаздарды, басқа да материалдық құндылықтарды қабылдамау, өзінің қызметтік жағдайын пайдаланып, сондай-ақ пара беруді жүзеге асыратын тұлғаның мүддесі үшін жұмыс бойынша жалпы қамқорлығы немесе жол бергені үшін мүліктік сипаттағы қызметтерді пайдаланбау;

10) жеке және заңды тұлғаларға артықшылық бермеу, өзінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде олардың ықпалынан тәуелсіз болу;

11) Серіктестік ұжымында да, үшінші тұлғалармен де өзара іс-қимыл кезінде іскерлік этикет пен бағыныстылықты сақтау;

12) әріптестердің Серіктестік ұжымында олардың ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін жеке және кәсіби қасиеттерін талқылаудан бас тарту;

13) құпиялылықты сақтау, қызметтік және коммерциялық құпияның сақталуын қамтамасыз ету;

14) өзіне белгілі болған сыбайлас жемқорлық фактілері туралы, сондай-ақ материалдарды немесе былықты жеделдетіп қарағаны үшін қандай да бір пайда алуға итермелеу туралы, өкімнің орындау үшін алынған заңдылығына күмән туралы тікелей басшыны хабардар ету;

15) егер ол жақын туыстық қатынастағы адамдардың (ата-аналары, жұбайлары, бауырлары, әпкелері, балалары) тікелей бағыныстылығымен немесе бақылауында болуымен байланысты болатын лауазымға тағайындалудан бас тарту;

16) саяси партиялардың, қоғамдық және діни бірлестіктердің қызметінен бейтарап және тәуелсіз болу;

17) Қазақстан Республикасы заңнамасының, Серіктестіктің стандарттары мен ішкі нормативтік құжаттарының талаптарын сақтау;

18) заңда тәртіптік, әкімшілік не қылмыстық жауаптылық көзделген теріс қылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтар жасауға жол бермеу.

6. Серіктестік қызметкерлері атқаратын лауазымына қарамастан, сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл серіктестігінің ішкі нормативтік құжаттарының, стандарттардың сақталуына дербес жауапты болады.

III. Басшылар үшін міндетті басқару шешімдерін қабылдау саласындағы стандарттар

7. Серіктестіктің ұйымдық құрылымының барлық деңгейлерінің басшылары басқару шешімдерін қабылдау кезінде:

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 4-беті

1) бағынышты қызметкерлерге өзінің мінез-құлқымен үлгі көрсете отырып, барлық деңгейлерде сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністеріне бітіспес қарым-қатынастың этикалық стандартын қалыптастыру;

2) қарамағындағы қызметкерлерге жеке-дара өкімдік қызмет арқылы басшылықты жүзеге асыру және қабылданатын шешімдердің заңдылығы үшін дербес жауапты болу;

3) бағыныстағы қызметкерлер арасында еңбек жүктемесін біркелкі бөлу, міндеттер мен олардың лауазымдық өкілеттіктерінің көлемін нақты анықтау;

4) бағынысты қызметкерлер қызметінің нәтижелерін бағалау кезінде, сондай-ақ оларға көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік таныту;

5) өзінің лауазымдық өкілеттіктерін орындау, басқарушылық шешімдер қабылдау кезінде ықтимал сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін айқындау;

6) бағынысты қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға мәжбүрlemeу;

7) Серіктестіктің қарамағындағылар мен басқа да қызметкерлері тарапынан сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын бұзу фактілеріне жол бермеу және тоқтату;

8) қарамағындағы қызметкердің лауазымдық міндеттерін орындау барысында туындаған мүдделер қақтығысын реттеу бойынша толық шараларды уақтылы қабылдау;

9) өз қарамағындағы қызметкерлердің іскерлік және моральдық қасиеттерін білу, сыбайлас жемқорлық көріністерін жасауға әкеп соғуы мүмкін олардың әрекеттерін (әрекетсіздігін) уақтылы анықтап, тоқтату;

10) өз қарамағындағы қызметкерлеріне олардың лауазымдық міндеттерінен тыс, сондай-ақ заңнамаға, оның ішінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамаға қайшы келетін анық орындалмайтын нұсқаулар (тапсырмалар) бермеуге;

11) қызметтен тыс сипаттағы мәселелерді шешу кезінде өзінің лауазымдық жағдайын пайдаланып бағынысты қызметкерлердің қызметіне ықпал етпеу.

IV. Ішкі құжаттардың жобаларын әзірлеу, келісу және қабылдау саласындағы стандарттар

8. Серіктестікте ішкі құжаттарды (ішкі нормативтік құжаттар - саясаттар, қағидалар, ережелер, нұсқаулықтар, сондай - ақ ішкі құжаттар-бұйрықтар және басқа құжаттар) әзірлеу, келісу және қабылдау кезінде:

1) Қазақстан Республикасы заңнамасының, ішкі нормативтік құжаттардың, оның ішінде Серіктестік регламентінің – "ЖЭК жөніндегі ҚЕАО" ЖШС құрылымдық бөлімшелерінің бизнес-процестер бойынша өзара іс-қимыл жасау қағидаларының талаптарын мүлтіксіз сақтау;

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 5-беті

2) Қазақстан Республикасының заңнамасында, жарғыда және ішкі нормативтік құжаттарда регламенттелген Серіктестік органдары мен лауазымды адамдарының өкілеттіктері мен құзыреттерінің шегінен шықпау;

3) өзіне және үшінші тұлғаларға пайда табу мақсатында Серіктестіктің құқықтық, жергілікті актілерін әзірлеуге және қабылдауға жол бермеу;

4) құжатталған ақпаратты сақтау және қорғау, сақтау мерзімдері мен жою тәртібін сақтау мақсатында Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл менеджменті жүйесінің нәтижелілігін қамтамасыз ету үшін қажетті ретінде басқару.

9. Серіктестіктің қабылданатын ішкі құжаттарына құқықтық сараптама жүргізу кезінде қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық қарсы іс-әрекеттер және өзге де құқыққа қайшы сипаттағы әрекеттер жасауы үшін алғышарттар жасай алатын лауазымды адамдардың сыбайлас жемқорлық факторлары мен дискрециялық өкілеттіктерінің болуына ерекше назар аудару қажет.

V. Тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді сатып алуға байланысты сатып алуды ұйымдастыру саласындағы стандарттар

10. Тауарларды, жұмыстарды, қызметтерді сатып алуды ұйымдастыру процесінде және өткізу кезінде Серіктестік міндетті:

- 1) сатып алу процесінің ашықтығы мен айқындығын қамтамасыз ету;
- 2) сатып алуды ұйымдастыру және өткізу жөніндегі рәсімдерді жүзеге асыру кезінде сыбайлас жемқорлық көріністерінің туындауына жол бермеу;
- 3) сатып алуды жүзеге асыру кезінде мүдделер қақтығысына жол бермеу (конкурстық (аукциондық) комиссия құрамының біреуінде мүдделер қақтығысы болған жағдайда, бұл туралы комиссия төрағасын хабардар етеді және комиссияның шешім қабылдауына қатыспайды).

VI. Қызметкерлерді іріктеу және орналастыру бойынша кадр жұмысын ұйымдастыру саласындағы стандарттар

11. Қызметкерлерді іріктеу және орналастыру бойынша кадр жұмысын ұйымдастыру кезінде Серіктестік міндетті:

- 1) кадрларды іріктеу кезінде Қазақстан Республикасының Еңбек және сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының талаптарын сақтау;
- 2) меритократия принциптерін қатаң сақтау;
- 3) кадрларды туыстық, жерлестік және жеке берілгендік белгілері бойынша іріктеу және орналастыру жағдайларына жол бермеу;
- 4) жұмысқа қабылдау кезінде Серіктестік қызметкерлеріне қойылатын негізгі міндеттерді, тыйымдар мен шектеулерді түсіндіру;
- 5) жұмысқа қабылданған қызметкерлерді сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы серіктестігінің ішкі нормативтік құжаттарымен, олардың өз

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 6-беті

лауазымдық міндеттерін орындауы үшін міндетті стандарттармен және басқа да ішкі нормативтік құжаттармен таныстыру;

6) Қазақстан Республикасының заңнамасында көзделген жағдайларды қоспағанда, Серіктестік қызметкерлерінің дербес деректері туралы мәліметтерді үшінші тұлғаларға беруге жол бермеу;

7) лауазымдық өкілеттіктерді және оларға негізделген беделді жеке, топтық және өзге де қызметтік емес мүдделерде пайдалануға әкеп соғуы мүмкін іс-әрекеттер жасауға жол бермеу.

VII. Қоғаммен, азаматтық қоғам институттарымен, бұқаралық ақпарат құралдарымен өзара іс-қимыл саласындағы Стандарт

12. Серіктестіктің ашықтығы, жариялылығы және оң имиджін қалыптастыру, қоғаммен, азаматтық қоғам институттарымен бұқаралық ақпарат құралдарымен (бұдан әрі – БАҚ) сындарлы өзара іс - қимылды дамыту мақсатында Серіктестікке корпоративтік веб-сайтты, әлеуметтік желілерді, интернет-ресурстарды пайдалану қажет.

13. Жұртшылықпен, азаматтық қоғам институттарымен, БАҚ-мен өзара іс-қимыл жасау кезінде Қазақстан Республикасының қызметтік және коммерциялық құпияны, құпия сипаттағы мәліметтерді жария етпеу туралы заңнамасының талаптарын сақтау қажет.

14. Серіктестіктің әрбір қызметкері өзі айтқан кез келген көзқарас немесе ақпарат таратуы Серіктестіктің өзімен, оның имиджімен тікелей байланысты екенін және оның іскерлік қоғамдастықтағы беделіне әсер ететінін түсінуі және әрқашан есте сақтауы керек.

VIII. Сыртқы ұйымдармен және тұлғалармен қарым-қатынас саласындағы стандарттар

15. Серіктестікте қызметкерлерге - лауазымдық өкілеттіктерін пайдалана отырып, мүліктік пайда, игілік немесе артықшылық алу үшін сыйлықтар беруге және қабылдауға және қызметтік емес қызметтер көрсетуге тыйым салу қажет.

Лауазымдық өкілеттіктерін орындау кезінде барлық деңгейдегі басшыларға бағыныстылардан немесе олардың сыйға тарту себептеріне қарамастан (мереке күндері, туған күндері, лауазымын жоғарылату, жұмысқа орналасу және басқа да жағдайлар) оның лауазымдық өкілеттіктері таратылатын өзге де адамдардан сыйлықтар қабылдауға тыйым салу белгіленсін.

16. Жеке және заңды тұлғалар есебінен республикаішілік, шетелдік туристік, емдеу-сауықтыру және өзге де сапарларға шақырудан бас тарту, мыналарды қоспағанда:

Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарына сәйкес немесе Қазақстан Республикасының мемлекеттік органдары мен шет мемлекеттердің мемлекеттік органдары арасындағы өзара уағдаластықта тиісті мемлекеттік

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 7-беті

органдардың және (немесе) халықаралық ұйымдардың қаражаты есебінен жүзеге асырылады;

мемлекеттік органның келісімімен немесе шақыруы бойынша - ұйымдардың қаражаты есебінен ғылыми, спорттық, шығармашылық, кәсіптік, гуманитарлық іс-шараларға, оның ішінде осындай ұйымдардың жарғылық қызметі шеңберінде жүзеге асырылатын сапарларға қатысу үшін жүзеге асырылады.

17. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2002 жылғы 26 шілдедегі № 833 қаулысымен бекітілген мемлекет меншігіне айналдырылған мүлікті есепке алу және сақтау қағидаларына сәйкес Серіктестік арнайы қорға алған күннен бастап 7 күнтізбелік күн ішінде сыйлықтарды ерікті түрде тапсыруды регламенттеуі қажет:

Серіктестіктің лауазымды тұлғасының хабарынсыз келіп түскендер; жария түрде немесе ресми іс-шаралар кезінде берілген (тапсырылған).

Жеті күндік мерзімді бұзу (шотқа оның білімінсіз түскен ақша бойынша-екі апталық мерзім), сондай-ақ лауазымдық функцияларды орындауға байланысты сыйлықтар қабылдау қылмыстық не әкімшілік жауаптылыққа тарту үшін негіз бола алады.

IX. Стандарттарды сақтамауға байланысты салдарлар

18. Стандарттардың талаптарын бұзған Серіктестік қызметкері қызметінен босатылуға дейін белгіленген тәртіппен тәртіптік жауапкершілікке тартылады.

19. Серіктестік қызметкерлерінің стандарттарды бұзудың барлық жағдайлары басшылыққа - Бас директорға, Серіктестіктің Бақылау кеңесіне олардың бағыныстылығына сәйкес жеткізілуі тиіс.

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 8-беті

«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартына
қосымша

**«ЖЭК ЖӨНІНДЕГІ ҚЕАО» ЖШС
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарды сақтау туралы
міндеттеме**

Мен, _____
(Т.А.Ж.)

(лауазымы)

«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандартымен таныстым (бұдан әрі - Стандарт) және жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін сақтау және оларды сыбайлас жемқорлық көріністерінен қорғау саласындағы «ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС қағидаттары мен құндылықтарын қабылдаймын.

Осымен стандарттарға өз келісімімді білдіремін, барлық талаптарды орындауға және оларды кәсіби қызметімде басшылыққа алуға міндеттеме аламын.

Мен стандарттарды бұзғаны үшін өзімнің жеке жауапкершілігім туралы ескертілдім және білемін.

(қолы / тегі, аты, әкесінің аты)

« _____ » _____ 20__ ж.

Жаңартылатын энергия көздерін қолдау жөніндегі қаржы-есеп айырысу орталығы	«ЖЭК жөніндегі ҚЕАО» ЖШС-нің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарты	
	1-редакция	10 беттің 9-беті

Келісу парағы

Должность	Ф.И.О.	Дата	Подпись
Бас директор	Налибаева Г.К.		
Заңды сүйемелдеу және өкімшілік-экономикалық қамтамасыз ету Департаментінің Директоры	Бактығалиева Е.В.		
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы Комплаенс-қызметінің Комплаенс-офицері	Мукушева М.Ш.		

